

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 287/2020-28

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 8. septembra 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a zo sudcov Ladislava Duditša a Libora Duľu (sudca spravodajca) prerokoval prijatú ústavnú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. Milanom Cívikom, Tomášikova 4, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 21 C 5/2013 v čase po doručení uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 6 Cdo 37/2017-220 z 30. augusta 2018 pri rozhodovaní o náhrade trov dovolacieho konania a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED] na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 21 C 5/2013 v čase po doručení uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 6 Cdo 37/2017-

220 z 30. augusta 2018 pri rozhodovaní o náhrade trov dovolacieho konania porušené boli.

2. [REDAKOVANÉ] priznáva finančné zadosťučinenie v sume 500 € (slovom päťsto eur), ktoré je mu Okresný súd Bratislava III povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Okresný súd Bratislava III je povinný uhradiť [REDAKOVANÉ] trovy konania v sume 375,24 € (slovom tristosedemdesiatpäť eur a dvadsaťštyri centov) na účet jeho právneho zástupcu JUDr. Milana Cíbika, Tomášikova 4, Bratislava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutého konania a sťažnostná argumentácia

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. IV. ÚS 287/2020-12 zo 17. júna 2020 prijal na ďalšie konanie ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. Milanom Cínikom, Tomášikova 4, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 21 C 5/2013 (ďalej len „napadnuté konanie okresného súdu“) v čase po doručení uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 6 Cdo 37/2017-220 z 30. augusta 2018 pri rozhodovaní o náhrade trov dovolacieho konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že najvyšší súd uznesením sp. zn. 6 Cdo 37/2017 z 30. augusta 2018 odmietol sťažovateľom podané dovolanie a zároveň zaviazal sťažovateľa ako žalobcu k náhrade trov dovolacieho konania, o výške ktorej bude rozhodnuté súdom prvej inštancie samostatným uznesením. Uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 6 Cdo 37/2017 z 30. augusta 2018 bolo sťažovateľovi doručené 20. decembra 2018. Z argumentácie sťažovateľa v podanej ústavnej sťažnosti vyplýva, že okresný súd v napadnutom konaní do podania ústavnej sťažnosti ústavnému súdu vo veci náhrady trov dovolacieho konania nerozhodol. V dôsledku tejto nečinnosti okresného súdu podal 6. februára 2020 sťažovateľ „... sťažnosť na prieťahy v konaní, o ktorej podpredsedníčka Okresného súdu Bratislava III písomným podaním pod č. Spr/59/2020 zo dňa 06.03.2020, vyrozumela sťažovateľa, že podľa nej je konanie právoplatne skončené niekoľko rokov, a teda nejde o sťažnosť proti porušovaniu práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, a z tohto dôvodu je preto sťažnosť neprípustná.“. Navyše „Pre nečinnosť porušovateľa namietal sťažovateľ prieťahy v konaní aj v sťažnosti podanej dňa 06.02.2020 predsedovi Krajského súdu podľa zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov.“.

3. Sťažovateľ v petite podanej ústavnej sťažnosti navrhol, aby ústavný súd po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1/ Základné právo sťažovateľa [REDAKOVANÉ] na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR, a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn.: 21C/5/2013, porušené bolo.

2/ Okresnému súdu Bratislava III sa prikazuje okamžite konať a rozhodnúť v právnej veci sp. zn.: 21C/5/2013.

3/ [REDAKOVANÉ] sa priznáva finančné zadosťučinenie v sume výške 7.000 EUR...

4/ Okresný súd Bratislava III je povinný nahradiť [REDAKOVANÉ] trovy konania...“

II.

Vyjadrenie odporcu a replika sťažovateľa

4. Ústavný súd listom z 3. júla 2020 vyzval predsedu okresného súdu na vyjadrenie k podanej ústavnej sťažnosti.

4.1 Predseda okresného súdu vo svojom vyjadrení sp. zn. Spr. 289/2020 z 21. júla 2020 odkázal v plnom znení na vyjadrenie zákonnej sudkyne, z ktorého v podstatnom vyplynulo:

„... v porozsudkovej agende uvedeného spisu realizovala procesné úkony výlučne súdna tajomníčka dňa 21.01.2019 vyhotovením štatistického listu, publikovaním uznesenia NS SR, spisovo a poplatkovo preverila spis a uložila ho a/a. Ja ako zákonná sudkyňa som v tomto štádiu konania so spisom už neprišla do kontaktu.

Žalobca podaním doručeným súdu d'a 13.02.2019 žiadal o priznanie mu oslobodenia od súdnych poplatkov a nepriznanie žalovanému náhrady trov konania, k čomu sa súd písomne vyjadril listom zo dňa 15.02.2020 a oznámil žalobcovi nedôvodnosť rozhodovania o priznaní mu oslobodenia od súdnych poplatkov, ktoré mu už bolo právoplatne priznané 01.08.2016 a jeho žiadosť o nepriznanie žalovanému náhrady trov konania za bezdôvodné vzhľadom už na právoplatné rozhodnutia odvolacieho i dovolacieho súdu o trovách konania.

Vzhľadom na skutočnosť, že o výške trov dovolacieho konania rozhodujú vyšší súdni úradníci a porozsudkovú agendu realizovala v predmetnej veci súdna tajomníčka, ktorá spis bez predloženia ho VSU na rozhodnutie o výške trov dovolacieho konania odložila a/a, ktoré úkony sú v jej kompetencii a na toto som nemala vplyv, som toho názoru, že ja ako zákonný sudca som v predmetnej veci nespôsobilá žiadne prietahy v konaní.“

5. Ústavný súd zaslal právnemu zástupcovi sťažovateľa vyjadrenie predsedu okresného súdu sp. zn. Spr. 289/2020 z 21. júla 2020 na vedomie s možnosťou vyjadriť sa. Právny zástupca v podanom vyjadrení z 19. augusta 2020 zotrval na dôvodoch podanej ústavnej sťažnosti v celom rozsahu.

6. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože s ohľadom na predmet konania dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

III.

Právomoc ústavného súdu a ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu a Európskeho súdu pre ľudské práva

7. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

8. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

9. Podľa § 122 zákona o ústavnom súde ústavnú sťažnosť môže podať osoba, ktorá tvrdí, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené jej základné práva a slobody.

10. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejedaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

11. Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že medzi obsahom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a obsahom práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03). Z tohto vyplýva, že právne východiská, na základe ktorých ústavný súd preskúmava, či došlo k ich porušeniu, sú vo vzťahu k označeným právam v zásade identické.

12. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu je účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov (v primeranej lehote) v jeho všeobecnom poňatí odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia príslušného štátneho orgánu (II. ÚS 26/95, I. ÚS 47/96, I. ÚS 55/97, I. ÚS 57/97, I. ÚS 10/98, I. ÚS 34/99, III. ÚS 20/00, II. ÚS 12/01, I. ÚS 89/02, I. ÚS 47/03, IV. ÚS 59/03, IV. ÚS 205/03). Samotným prerokovaním veci na štátnom orgáne sa právna neistota osoby neodstráni. Ústavné právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov (v primeranej lehote) sa splní až právoplatným rozhodnutím štátneho orgánu, na ktorom sa osoba domáha odstránenia právnej neistoty týkajúcej sa svojich práv (pozri napr. II. ÚS 26/95, I. ÚS 47/96, II. ÚS 22/96, II. ÚS 48/96, I. ÚS 55/97, I. ÚS 57/97, I. ÚS 92/97 a I. ÚS 10/98). Ústavný súd v tejto súvislosti opakovane zdôraznil, že čl. 48 ods. 2 ústavy v relevantnej časti ustanovuje imperatív, ktorý platí pre všetky súdne konania a ktorý vyjadruje predovšetkým záujem o to, aby sa čo najskôr odstránil stav právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia súdu, pretože jeho predlžovanie sa môže v konečnom dôsledku prejaviť ako odmietnutie výkonu spravodlivosti (PL. ÚS 25/01).

13. Ústavný súd teda akcentuje, že pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej konštantnej judikatúry, v súlade s ktorou „odstránenie stavu právnej neistoty je podstatou, účelom a cieľom práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov“ (I. ÚS 24/03, II. ÚS 66/03, IV. ÚS 15/03), pričom „tento účel možno zásadne dosiahnuť právoplatným rozhodnutím“ (III. ÚS 127/03). Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr

odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

14. Povinnosť súdu a sudcu konať bez prietáhov podľa právnej úpravy zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CSP“) účinného od 1. júla 2016 je *expressis verbis* zakotvená ako základný princíp civilného sporového konania v čl. 17, podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb. Tento základný princíp konania je premietnutý do ďalších ustanovení Civilného sporového poriadku so zohľadnením osobitostí jednotlivých druhov konaní. Napríklad povinnosť súdu konať bez prietáhov vyplýva z § 157 ods. 1 CSP, podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby sa mohlo rozhodnúť rýchlo a hospodárne, spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania, z § 153 CSP o sudcovskej koncentrácii konania, ďalej z § 168 – § 172 CSP o predbežnom prejednaní sporu a následkoch neprítomnosti strán, aj z § 179 ods. 1 CSP, podľa ktorého pojednávanie vedie súd tak, aby sa mohlo rozhodnúť spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania a účel tohto zákona, alebo § 183 ods. 1 prvej vety CSP, podľa ktorej pojednávanie sa môže odročiť len z dôležitých dôvodov.

15. Ústavný súd nie je súčasťou súdnej sústavy a neprislúcha mu právo dozoru nad rozhodovacou činnosťou všeobecných súdov. Do rozhodovacej činnosti súdov je v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ústavy ústavný súd oprávnený zasiahnuť iba vtedy, ak boli ich konaním alebo nadväzujúcim rozhodnutím porušené ústavou zaručené základné práva a slobody sťažovateľa.

16. Prietahy v konaní či nečinnosť orgánu verejnej moci sú ústavným súdom hodnotené ako iný zásah orgánu verejnej moci, ktorý môže byť jedno či viacrázový, protiprávny a zároveň aj protiústavný útok týchto orgánov proti základným ústavou zaručeným právam (slobodám), ktorý v čase rozhodovania ústavného súdu predstavuje významné ohrozenie právne existujúceho stavu, pričom taký útok sám osebe nie je výrazom

(výsledkom) riadnej rozhodovacej právomoci týchto orgánov alebo ich riadneho postupu. Z uvedenej fakticity musí preto následne vyplynúť, že dôsledkom popísaného zásahu orgánu verejnej moci (jeho pasivity) nemožno čeliť inak než ústavnou sťažnosťou a na ňu nadväzujúcim nálezom ústavného súdu.

17. Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka konania a postup súdu (I. ÚS 41/02, III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03, III. ÚS 247/03, IV. ÚS 272/04). Teda záver o tom, či dĺžka konania je ešte primeraná a či už nie je, možno formulovať vždy s ohľadom na faktory, ktorými bolo konanie bezprostredne ovplyvnené, pričom pri posudzovaní dôvodnosti tvrdenia o porušení základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (rovnako tak aj pri práve na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) je nutné ku každej veci pristupovať individuálne a zvažovať, či s ohľadom na okolnosti prípadu ide o prietahy neodôvodnené, t. j. či sú pričítateľné súdu. Toto právo totiž nie je dotknuté, ak sú prietahy spôsobené výlučne konaním účastníka, prípadne ak ide o vec, keď dĺžka konania zodpovedá jej zložitosti. V takých prípadoch trvanie konania istú dobu spravidla nie je nedôvodné a potreba zásahu ústavného súdu nie je daná. V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa [Comingersoll S.A. (Veľká komora), Sürmeli proti Nemecku (Veľká komora), Záborský a Šmáriková proti Slovenskej republike, rovnako tak aj I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07]. Naostatok aj ESLP vo svojich rozhodnutiach (rozsudok ESLP vo veci H. proti Francúzsku z 24. 10. 1989, rozsudok ESLP vo veci Katte Klitsche de la Grange proti Taliansku z 27. 10. 1994 a rozsudok ESLP vo veci Scordino proti Taliansku č. 1 z 29. 3. 2006) viackrát vyzdvihol dôležitosť správy súdnictva bez prietáhov, ktoré môžu ohroziť jeho účinnosť a dôveryhodnosť.

IV.

Posúdenie vecí ústavným súdom

IV.1 Právna a faktická zložitosť vecí

18. Pokiaľ ide o zložitosť prípadu, môžeme hovoriť o skutkovej alebo právnej zložitosti. Môže ísť napríklad o vec, v ktorej vystupuje viacero strán (rozsudok vo veci H. proti Spojenému kráľovstvu z 8. 7. 1987) alebo v ktorej je potrebné zabezpečiť rôzne dôkazy [rozsudok ESĽP vo veci Humen proti Poľsku (Veľká komora) z 15. 10. 1999]. Zložitosť prípadu môže taktiež súvisieť s prítomnosťou medzinárodného prvku (rozsudok ESĽP vo veci Neumeister proti Rakúsku z 27. 6. 1968).

18.1 Predmetom konania je povinnosť okresného súdu rozhodnúť o náhrade trov dovolacieho konania v zmysle uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 6 Cdo 37/2017 z 30. augusta 2018, čo spadá pod bežnú/pravidelnú rozhodovaciu prax všeobecných súdov.

IV.2 Správanie účastníka konania

19. Správanie účastníka konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. V rámci posúdenia druhého kritéria používaného pre hodnotenie prípadných zbytočných priet'ahov v súdnom konaní ústavný súd konštatuje, že sa s'ťažovateľ nijakým spôsobom nepodieľal na vzniknutých priet'ahoch. Naopak, opätovná žiadosť s'ťažovateľa o priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov mala okresnému súdu len pripomenúť povinnosť rozhodnúť o náhrade trov dovolacieho konania.

IV.3 Postup okresného súdu v napadnutom konaní

20. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu základného práva s'ťažovateľa na prerokovanie vecí bez zbytočných priet'ahov

podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, je postup okresného súdu v napadnutom konaní.

21. Pri posúdení tohto kritéria musí ústavný súd skonštatovať, že okresný súd v čase po doručení uznesenia najvyššieho súdu č. k. 6 Cdo 37/2017-220 z 30. augusta 2018 pri realizácii svojej povinnosti rozhodnúť o náhrade trov dovolacieho konania zlyhal a nekonal. Dokonca je možné uzavrieť, že ak by sťažovateľ nepodal ústavnú sťažnosť na postup okresného súdu ústavnému súdu, tak by o náhrade trov dovolacieho konania okresný nerozhodol vôbec, keďže súdny spis bol založený *ad acta*. V tomto ohľade je irelevantné, či sa tak stalo postupom súdnej tajomníčky, vyššej súdnej úradníčky alebo zákonnej sudkyne. Pre posúdenie zodpovednosti okresného súdu pri splnení jeho povinnosti rozhodnúť o náhrade trov dovolacieho konania je z hľadiska vyslovenia porušenia základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru podstatné, že sa tak nestalo do času podania ústavnej sťažnosti, do 8. apríla 2020.

21.1 Z obsahu súdneho spisu sa ústavný súd presvedčil, že uznesenie najvyššieho súdu č. k. 6 Cdo 37/2017-220 z 30. augusta 2018 bolo okresnému súdu spolu so spisovým materiálom doručené 25. septembra 2018 a predmetné rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť 20. decembra 2018. Okresnému súdu bola 13. februára 2019 doručená opätovná žiadosť sťažovateľa o oslobodenie od súdnych poplatkov a odpustenie trov konania, na ktorú okresný súd písomne odpovedal 15. februára 2019. Okresný súd svojím uznesením č. k. 21 C 5/2013-237 z 21. júla 2020 rozhodol o náhrade trov dovolacieho konania a sťažovateľovi uložil povinnosť uhradiť žalovanému sumu 239,68 € na účet jeho advokáta v lehote troch dní od právoplatnosti uznesenia. Z uvedeného je zrejmé, že okresný súd si splnil svoju povinnosť vyplývajúcu z uznesenia najvyššieho súdu č. k. 6 Cdo 37/2017-220 z 30. augusta 2018 až 21. júla 2020, a to len v dôsledku podanej ústavnej sťažnosti, keďže podľa samotného vyjadrenia okresného súdu bol súdny spis založený *ad acta*.

21.2 Celkovo tak okresný súd v napadnutom konaní v čase po doručení uznesenia najvyššieho súdu č. k. 6 Cdo 37/2017-220 z 30. augusta 2018 pri rozhodovaní o náhrade

trov dovolacieho konania konal 1 rok a 7 mesiacov, v dôsledku čoho tak porušil základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

21.3 V kontexte okolností veci ústavný súd dôrazne akcentuje, že otázka množstva vecí, personálne a organizačné problémy súdu nie sú v zásade ústavne významné pre posúdenie toho, či došlo k zbytočným prietáhom v konaní (I. ÚS 19/00, I. ÚS 39/00, I. ÚS 28/01, I. ÚS 50/01, I. ÚS 55/02, I. ÚS 108/02, I. ÚS 38/03, III. ÚS 399/2011). Nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť konanie, ako aj skutočnosť, že Slovenská republika nevie alebo nemôže v čase konania zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalších pracovníkov na súde, ktorý oprávnený subjekt požiadal o odstránenie svojej právnej neistoty, nemôžu byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a v konečnom dôsledku nezbavujú štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné prietahy v súdnom konaní (I. ÚS 127/04, II. ÚS 311/06, rovnako tak aj rozhodnutia Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. IV. ÚS 392/2005, IV. ÚS 358/1998).

21.4 Z judikatúry ústavného súdu ďalej vyplýva, že skutočnosť, že zbytočné prietahy v konaní boli spôsobené vyšším súdnym úradníkom, treba pokladať z ústavnoprávneho hľadiska za bezvýznamnú, lebo ústavný súd pri posudzovaní toho, či bolo porušené právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, neposudzoval subjektívnu zodpovednosť za prietahy v danom spore, ale postup súdu, a teda nie to, či toto právo bolo porušené činnosťou (nečinnosťou) alebo postupom konkrétneho sudcu alebo vyššieho súdneho úradníka vybavujúceho danú vec (I. ÚS 82/05, IV. ÚS 63/2020).

V.

Záver

V.1 K bodu 1 výroku nálezu

22. V zmysle § 133 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, v náleze uvedie, ktoré základné práva a slobody boli porušené,

ktoré ustanovenia ústavy, ústavného zákona alebo medzinárodnej zmluvy boli porušené a akým právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené základné práva a slobody. Ústavný súd zruší rozhodnutie alebo opatrenie, ktorým boli porušené základné práva a slobody sťažovateľa.

22.1 Ústavný súd na základe vykonaného posúdenia (bod IV odôvodnenia) dospel k záveru, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní v čase po doručení uznesenia najvyššieho súdu č. k. 6 Cdo 37/2017-220 z 30. augusta 2018 pri rozhodovaní o náhrade trov dovolacieho konania došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

V.2 K bodu 2 výroku nálezu

23. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy môže ústavný súd svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

23.1 Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (I. ÚS 15/02, III. ÚS 10/02, III. ÚS 17/02, I. ÚS 257/08, III. ÚS 45/2012, IV. ÚS 132/2012, I. ÚS 70/2012).

23.2 Sťažovateľ požiadal o priznanie finančného zadosťučinenia vo výške 7 000 € z dôvodu prietáhov okresného súdu v napadnutom konaní pri rozhodovaní o náhrade trov dovolacieho konania. Ústavný súd v napadnutom konaní okresného súdu v čase po doručení uznesenia najvyššieho súdu č. k. 6 Cdo 37/2017-220 z 30. augusta 2018 pri rozhodovaní o náhrade trov dovolacieho konania identifikoval obdobie nečinnosti v trvaní od 20. decembra 2018 do 21. júla 2020, keď svojím uznesením č. k. 21 C 5/2013-237 z 21. júla 2020 rozhodol o náhrade trov dovolacieho konania a sťažovateľovi uložil povinnosť uhradiť žalovanému sumu 239,68 € na účet jeho advokáta v lehote troch dní od právoplatnosti uznesenia. Celková doba konania je tak 1 rok a 7 mesiacov,

ktorá je vzhľadom na okolnosti prípadu neprimerane dlhá, a teda priet'ahová. Vychádzajúc zo svojej judikatúry (IV. ÚS 535/2013, I. ÚS 582/2015, I. ÚS 54/2016, I. ÚS 760/2016, I. ÚS 611/2017, IV. ÚS 21/2018, I. ÚS 44/2018, IV. ÚS 95/2018, I. ÚS 341/2018, III. ÚS 187/2018, IV. ÚS 64/2020), priznal ústavný súd v popísanej situácii s'ťažovateľovi sumu 500 €, ktorú považoval vzhľadom na okolnosti prípadu za primeranú.

23.3 Pri posudzovaní výšky primeraného finančného zadosťučinenia tak ústavný súd vychádzal z judikatúry ESLP, v zmysle ktorej by výška priznaného finančného zadosťučinenia na vnútroštátnej úrovni mala byť v rozumnom pomere k sume, ktorú by v podobných prípadoch s'ťažovateľovi priznal ESLP (rozsudky ESLP vo veci Scordino a ďalší proti Taliansku z 27. 3. 2003, s'ťažnosť č. 36813/97 oddiel I, Horváthová proti Slovenskej republike zo 17. 5. 2005, s'ťažnosť č. 74456/01, Palgutová proti Slovenskej republike zo 17. 5. 2005, s'ťažnosť č. 9818/02, Švalík proti Slovenskej republike z 15. 2. 2005, s'ťažnosť č. 51545/99). Ústavný súd však zohľadnil aj okolnosť, že namietaná právna neistota s'ťažovateľa sa týkala len výšky trov konania, a to len v rozsahu už skončeného dovolacieho konania, keď o základe tohto nároku procesnej protistrany proti s'ťažovateľovi bolo už skôr rozhodnuté najvyšším súdom.

V.3 K bodu 3 výroku nálezu

24. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania.

24.1 Ústavný súd priznal s'ťažovateľovi trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátom pozostávajúce z odmeny advokáta za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2020, a to za prevzatie a prípravu zastupovania a písomné podanie ústavnej s'ťažnosti ústavnému súdu. Vychádzal pritom z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Podľa § 11 ods. 2 v spojení s § 3 ods. 1 vyhlášky je odmena advokáta (základná tarifa) v konaní pred ústavným súdom za jeden úkon právnej služby vykonaný v roku 2020 šestina z výpočtového základu zo sumy

1 062 €, čo činí za jeden úkon právnej služby odmenu v sume 177 € a režijný paušál v sume 10,62 €, v celkovej súhrnnej sume 375,24 €.

V.4 K bodu 4 výroku nálezu

25. Sťažovateľ v podanej ústavnej sťažnosti požadoval zaplatenie finančného zadosťučinenia vo výške 7 000 €. Vzhľadom na to, že ústavný súd priznal sťažovateľovi sumu finančného zadosťučinenia vo výške 500 €, návrhu v ostávajúcej časti nevyhovel.

25.1 Ústavný súd taktiež nevyhovel návrhu sťažovateľa na postup podľa čl. 127 ods. 2 ústavy v spojení s § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde, keďže okresný súd svojím uznesením č. k. 21 C 5/2013-237 z 21. júla 2020 rozhodol o náhrade trov dovolacieho konania a sťažovateľovi uložil povinnosť uhradiť žalovanému sumu 239,68 € na účet jeho advokáta v lehote troch dní od právoplatnosti uznesenia.

26. S poukazom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, sa pod právoplatnosťou rozhodnutia uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumie jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. septembra 2020

Miroslav Duriš
predseda senátu